

**Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň
Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň administratiw
hukuk bozulmalary baradaky işlere seretmeginiň
Tertibi**

I. Umumy düzgünler

1. Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň administratiw hukuk bozulmalary baradaky işlere seretmeginiň Tertibi (mundan beýläk – Tertip), Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda Kodeksiniň (mundan beýläk - Kodeks) talaplaryna laýyklykda işlenip taýýarlanylady we ol Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň administratiw hukuk bozulmalary baradaky işlere seretmeginiň tertibini kesgitleýär.

Şu Tertipde beýan edilmedik düzgünler babatynda, Kodeksiň düzgünleri ulanylýar.

**II. Administratiw hukuk bozulma hakynda
teswirnama**

2. Administratiw hukuk bozulma hakynda teswirnama (şu Tertibe 1-nji goşundy) Kodeksiň 531-nji maddasyna laýyklykda resmileşdirilende, onda şular görkezilýär:

- 1) teswirnamanyň düzülen senesi we ýeri beýan edilýär;
- 2) teswirnamany düzen wezipeli adamyň işleýän ýeri, wezipesi, familiýasy, ady we atasynyň ady;
- 3) administratiw hukuk bozulmany eden fiziki şahsyň familiýasy, ady we atasynyň ady, hemişelik we/ýa-da köplenç ýaşayan ýeriniň salgysy, bar bolsa hususy salgyt belgisi;
ýuridiki şahsyň doly ady, şahsy salgyt belgisi, hukuk salgysy;
wezipeli adamyň Kodeksiň 30-njy maddasynyň düzgünlerini hasaba almak bilen, familiýasy, ady we atasynyň ady, hemişelik we/ýa-da köplenç ýaşayan ýeriniň salgysy, işleýän ýeriniň doly ady we wezipesi, ýuridik şahs döretmezden telekeçilik işini amala aşyrýan fiziki şahsyň şahsy salgyt belgisi;
- 4) administratiw hukuk bozulmanyň edilen ýeri (hasabatlyň, maglumatlyň düzülen ýeri), wagty (hasabat döwri) görkezilýär, mazmuny Kodeksiň 281-nji maddasynyň ikinji we üçünji böleklerine, 283-nji, 285-288-nji, 291-nji, 300-301-nji maddalaryna, 314-nji maddasynyň birinji bölegine, 321-nji maddasyna we 365-nji maddasynyň ikinji bölegine laýyklykda beýan edilýär;
- 5) Kodeksde bu administratiw hukuk bozulma üçin jogapkärçiligi göz önünde tutýan maddasy;

6) şaýatlaryň we jebir çekenleriň familýalary, atlary we atalarynyň atlary, hemişelik we/ýa-da köplenç ýaşayan ýeriniň salgysy, işleýänleriniň işleýän ýeriniň doly ady we wezipesi (olar bar mahalynda);

7) administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adamyň ýa-da ýuridik şahsyň wekiliniň düşündirişi beýan edilýär. Şunda şol adamynyň ýa-da ýuridiki şahsyň wekiliniň teswirnamada hukuk bozulma babatynda öz garaýşy beýan edilýär;

8) administratiw önümçilik üçin zerur bolan gaýry maglumatlar;

Bellikde, administratiw önümçilik üçin zerur bolan gaýry maglumatlar, ýagny administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adam ýa-da ýuridik şahsyň wekili teswirnama gol çekmekden ýüz dönderen halatynda we şuna meňzeş ýagdaýlar beýan edilýär.

3. Teswirnama düzülende administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adama ýa-da ýuridik şahsyň wekiline olaryň Kodeksde göz önünde tutulan hukuklary we borçlary düşündirilýär hem-de bu barada teswirnamada ýazgy edilýär.

4. Teswirnama ony düzen adam we administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adam ýa-da ýuridik şahsyň wekili tarapyndan gol çekilýär, şaýatlar we jebir çekenler bar bolsa teswirnama şol adamlar hem gol çekip biler. Administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adam ýa-da ýuridik şahsyň wekili teswirnama gol çekmekden ýüz dönderen halatynda onda bu barada teswirnamada degişli ýazgy edilýär. Administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adam ýa-da ýuridik şahsyň wekili düşündiriş we teswirnamanyň mazmuny boýunça özüniň belliklerini bermäge, şeýle hem teswirnama gol çekmekden ýüz döndermeginiň sebäplerini görkezmäge haklydyr. Onuň düşündirişi we bellikleri teswirnama goşulýar. Administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adama ýa-da ýuridik şahsyň wekiline, şeýle hem jebir çekene teswirnamanyň nusgasy gol çekdirilip gowşurylýar.

5. Administratiw hukuk bozulma hakynda Teswirnamalaryň çap edilip ulanmaga taýýar edilen görnüşleri buhgalterçilik hasaba alnyşynda berk hasabatlylyk resminamalaryny hasaba alyş hasaplarynda hasaba alynýar.

III. Administratiw hukuk bozulma baradaky iş boýunça karar

6. Administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça karary (şu Tertibe 2-nji goşundy) Kodeksiň 548-nji maddasyna laýyklykda resmileşdirilýär, onda şu maglumatlar görkezilýär:

1) administratiw hukuk bozulma barada işe sereden we karar çykaran ygtyýarly wezipeli adamyň familiýasy, ady, atasynyň ady, onuň wezipesi we edarasynyň ady beýan edilýär;

2) işe, şeýle hem iş boýunça arza, haýyşnama, materiallara seredilen senesi we ýeri;

3) arza, haýyşnama beren şahsyň ýa-da özi babatda işe seredilýän adamyň ýa-da ýuridik şahsyň wekiliniň familiýasy, ady, atasynyň ady, hemişelik we/ýa-da köplenç ýaşayan ýeriniň salgysy, işleýän ýeriniň doly ady we wezipesi, ýuridik şahs döretmezden telekeçilik işini amala aşyryýan fiziki şahsyň şahsy salgıt belgisi;

4) iş boýunça arzanyň ýa-da haýyşnamanyň gysgaça mazmuny beýan edilýär. Bu bolsa, administratiw hukuk bozulma eden adamynyň ýa-da ýuridiki şahsyň wekiliniň administratiw hukuk bozulma hakynda düzülen Teswirnama närazy bolan halatlarynda beýan edilýär;

5) işe, şeýle hem iş boýunça arza, haýyşnama, materiallara seredilende anyklanan ýagdaýlaryň beýany;

6) Kodeksiň administratiw hukuk bozulma üçin jogapkärçiligi göz önünde tutýan maddasy beýan edilýär;

7) administratiw hukuk bozulma eden fiziki şahsyň familiýasy, ady we atasynyň ady, ýuridiki şahsyň ady doly beýan edilýär şeýle hem salnan jerimäniň pul möçberi belleniýär;

8) iş boýunça arza, haýyşnama, materiallara seretmegiň netijesi;

9) karara şikaýat etmek möhletleri we tertibi.

administratiw önümçiligi bes etmek hakynda karar şu aşakdaky halatlarda kabul edilýär we esas bolan ýagdaýlar beýan edilýär:

Kodeksiň 435-nji maddasynda göz önünde tutulan ýagdaýlaryň biri bar bolanda;

hukuk bozujyny düzgün-nyzam jogapkärçiligine çekmek barada materiallar Kodeksiň 29-njy maddasyna laýyklykda degişli döwlet edaralaryna geçirilen bolsa;

administratiw hukuk bozulma barada işe seretmek üçin kämillik ýaşyna ýetmedikleriň işleri barada topara geçirilen bolsa.

7. Administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça karar ony kabul eden wezipeli adam tarapyndan gol çekilýär we möhür basylýar.

8. Administratiw hukuk bozulmany eden adam ýa-da ýuridik şahs Kodeksiň 577-nji maddasyna laýyklykda, jerimäni hukuk bozujy özüne jerime salnandygy hakyndaky kararyň gowşurylan gününden beýläk otuz günden gijä goýman tölemelidir, eger jerime bellenen möhletde tölenilmese, onda salynan jerimäniň möçberi möhleti geçirilen her gün üçin 0,5 göterim artdyrylýanlygy we Kodeksiň 553-554-nji maddalaryna laýyklykda karara şikaýat etmek möhletleri we tertibi barada tanyşdyrylýar.

Administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça karar işe seretmegiň tamamlanmagy bilen haýal etmän yglan edilýär.

9. Kararyň nusgasy üç günün içinde özi babatda şol karar çykarylan adama ýa-da ýuridik şahsyň wekiline, şeýle hem jebir çekeniniň haýyşy boýunça oňa gowşurylýar ýa-da iberilýär.

Kararyň nusgasy dil haty alnyp gowşurylýar. Kararyň nusgasynyň iberilýän halatynda, bu barada işde degişli ýazgy edilýär.

IV. Administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça kararyň, şeýle hem oňa edilen şikaýat ýa-da getirilen garşylyknama boýunça kabul edilen kararyň kanuny güýje girmegi

10. Administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça karar, şeýle hem oňa edilen şikaýat ýa-da getirilen garşylyknama boýunça kabul edilen karar şu halatlarda kanuny güýje girýär:

administratiw hukuk bozulma barada iş boýunça karara şikaýat etmek ýa-da garşylyknama getirmek möhletiniň geçmegi bilen, eger bu karara şikaýat edilmese ýa-da garşylyknama getirilmese;

administrativ hukuk bozulma barada iş boýunça karara edilen şikaýat ýa-da getirilen garşylyknama boýunça kabul edilen karar yglan edilen pursadyndan.

11. Administrativ hukuk bozulma barada iş boýunça karara edilen şikaýat ýa-da getirilen garşylyknama boýunça kabul edilen karar babatda getirilen garşylyknama seredilmeginiň netijesi boýunça Kodeksiň 563-nji maddasynda bellenen tertipde kabul edilen karar yglan edilen pursadyndan kanuny güýje girýär.

V. Administrativ jogapkärçilige çekmek möhletleri

12. Administrativ temmisi administrativ hukuk bozulmanyň edilen gününden iki aýdan gijä galman berlip bilner.

Dowam edýän administrativ hukuk bozulma üçin administrativ temmisi onuň ýüze çykarylan gününden iki aýdan gijä galman berlip bilner.

VI. Administrativ hukuk bozulma barada işiň seredilýän ýeri we möhletleri

13. Kodeksiň 543-nji maddasy esasynda administrativ hukuk bozulma barada işe administrativ hukuk bozulmanyň edilen ýeri boýunça seredilýär.

14. Kodeksiň 544-nji maddasy esasynda Salgyt müdiriýeti we ýerli salgyt edaralary tarapyndan administrativ hukuk bozulma hakynda teswirnama (karar) we işiň beýleki materiallary alnan gününden on baş gün möhletde administrativ hukuk bozulma barada işe seredilýär.

VII. Administrativ hukuk bozulma hakynda teswirnama düzmäge hukugy bolan wezipeli adamlary

15. Administrativ hukuk bozulma hakynda teswirnama düzmäge hukugy bolan wezipeli adamlaryň sanawynda (şu Tertibe 3-nji goşundy) görkezilen Kodeksiň 532-nji maddasynyň talaplary esasynda, Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň wezipeli adamlaryna, Türkmenistanyň Kanunlary hem-de beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen üstlerine ýüklenilen wezipe borçlaryna laýyklykda, administrativ hukuk bozulma hakynda teswirnama düzmäge hukuk berilýär.

VIII. Administrativ hukuk bozulma hakynda işlere seretmäge we administrativ temmisini bermäge hukugy bolan wezipeli adamlary

16. Kodeksiň 475-nji maddasynyň 2-nji böleginiň talaplaryna laýyklykda, administrativ hukuk bozulma hakynda işlere seretmäge we administrativ temmisini bermäge Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Salgyt müdiriýetiniň, welaýat, welaýat hukukly şäher, etrap, etrap hukukly şäher, şäherlerdäki etrap salgyt edaralarynyň başlyklarynyň we olaryň orunbasarlarynyň hukugy bardyr.

IX. Administrativ hukuk bozulma hakynda işlere seredilende baha bermek

17. Kodeksiň 281-nji maddasynyň 3-nji böleginiň ikinji bendine laýyklykda ýuridik şahslaryň üç aýa çenli möhlete administratiw taýdan işiniň togtadylmagy bilen bagly temmi çäresi ulanylmaga degişli bolan ýagdaýynda, Kodeksiň 50-nji maddasynyň talaplaryna laýyklykda kazyýet edaralaryna geçirilýär.

18. Kodeksiň 283-nji maddasynyň 1-nji we 2-nji bölekleriniň ikinji bentlerine laýyklykda taýýarlanan önümleri, önümçilik gurallaryny we çig maly muzdsuz alynmagy bilen bagly temmi çäresi ulanylmaga degişli bolan ýagdaýynda, Kodeksiň 46-njy maddasynyň talaplaryna laýyklykda kazyýet edaralaryna geçirilýär.

19. Kodeksiň 283-nji maddasynyň 3-nji ýa-da 4-nji böleklerine laýyklykda administratiw taýdan tussag etmekligi bilen bagly temmi çäresi ulanylmaga degişli bolan ýagdaýynda, Kodeksiň 49-njy maddasynyň talaplaryna laýyklykda kazyýet edaralaryna geçirilýär.

20. Kodeksiň 511-nji maddasyna laýyklykda, administratiw hukuk bozulma barada işe seredilende edilen hukuk bozulmada jenaýatyň alamatlary bar diýlip netijä gelinse, Salgyt müdiriýeti we ýerli salgyt edaralary tarapyndan işiň resminamalary prokurora, deslapky derňew ýa-da anyklaýyş edaralaryna geçirilýär.

X. Administratiw hukuk bozulma hakynda salnan jerimeler boýunça hasabatlylyk

21. Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda Kodeksiniň degişli maddalary bilen jogapkärçilik bellenen, administratiw hukuk bozulmany eden adamlar babatda “fiziki ýa-da ýuridiki şahsa administratiw temmisini ulanmagyň _____ Salgyt müdiriýetiniň ýa-da salgyt edarasynyň 20__ ýylyň “___” _____ ýagdaýyna Maglumaty” atly görnüşli maglumatlar hasabat ýylynyň başyndan başlap her aýda ösýän jemi bilen düzülýär. Ulanylan administratiw jerimäniň möçberi manatda görkezilýär.

Etrap we şäher salgyt edaralary görkezilen maglumaty welaýatlaryň we Aşgabat şäher salgyt edaralaryna hasabat döwrüniň soňky aýynyň 1-ine çenli tabşyrýarlar.

Welaýatlar we Aşgabat şäher salgyt edaralary hasabat döwrüniň soňky aýynyň 1-ine çenli Salgyt müdiriýetine maglumat berýärler.

Salgyt müdiriýeti hasabat döwrüniň soňky aýynyň 1-inden gijä galman jemleýji hasabaty jemleýär.

ADMINISTRATIW HUKUK BOZULMA HAKYNDA

TESWIRNAMA

_____ belgisi

_____ tapgyry

“ _____ ” _____ 20__ ýyl

_____ (teswirnamanyň düzülen ýeri)

_____ tarapyndan
(teswirnamany düzen wezipeli adamyň wezipesi, işleýän ýeri familiýasy, ady, atasynyň ady,)

(administratiw hukuk bozulmany edeniň familiýasy, ady, atasynyň ady, işleýän ýeri, wezipesi, ýaşayan ýeriniň salgysy)

barlananda, şu administratiw hukuk tertibiniň bozulmalarynyň goýberilendigi anyklanyldy:

_____ (administratiw hukuk bozulmanyň edilen ýeri, wagty we mazmuny)

_____ (Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň bu administratiw hukuk

_____ bozulma üçin jogapkärçiligi göz önünde tutýan maddasy)

_____ (şahatlaryň we jebir çekenleriň familiýalary, atlary, atalarynyň atlary we ýaşayan ýeriniň salgylary)

Administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adamyň ýa-da ýuridik şahsyň wekiliniň düşündirişi _____

Teswirnama düzülende administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adama ýa-da ýuridik şahsyň wekiline onuň Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakyndaky kodeksinde göz önünde tutulan hukuklary we borçlary düşündirildi we ýazgy edildi

Teswirnamany düzen _____

(goly)

_____ (familiýasy, ady, atasynyň ady)

Administratiw hukuk

bozulmany eden _____

(goly)

_____ (familiýasy, ady, atasynyň ady)

Bellik _____

(Administratiw önümçilik özi babatda alnyp barylýan adam ýa-da ýuridik şahsyň wekili teswirnama gol çekmekden ýüz dönderen halatynda, bu barada teswirnamada bellik edilýär. Hukuk bozujynyň teswirnamada gol çekmekden boýun gaçyrmagy, ony administratiw jogapkärçiligine çekmekden boşatmaýar.)

Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministriliginiň Salgyt müdirliginiň we ýerli salgyt edaralarynyň administratiw hukuk bozulmalary baradaky işlere seretmeginiň Tertibine 2-nji goşundy

ADMINISTRATIW HUKUK BOZULMA BARADAKY IŞ BOÝUNÇA

KARAR

_____ belgisi

_____ tapgyry

“ _____ ” _____ 20__ ýyl

_____ (kararyň çykarylan ýeri)

Men, _____

salgyt edarasynyň başlygy (orunbasary) _____

(wezipeli adamyň familiýasy, ady, atasynyň ady)

“ _____ ” _____ 20__ ýylda _____ belgili, _____ tapgyrly, administratiw hukuk bozulanlygy hakyndaky iş boýunça düzülen teswirnamany we şol işe degişli bolan gaýry resminamalary öwrenip, _____

(administratiw hukuk bozulmany edeniniň adamyň ýa-da wekiliniň familiýasy, ady, atasynyň ady)

_____ anyklanan ýagdaýlaryň beýany

hereketlerinde Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň _____ maddasynda göz önünde tutulan etmişiniň alamatlarynyň bardygyny nazara alyp, Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň 548-nji maddasyna gollanyp,

KARAR EDÝÄRIN :

Administratiw hukuk bozulmany eden _____

(familiýasy, ady, atasynyň ady)

Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň _____ maddasy _____ bölegi esasynda administratiw jogapkärçiligine çekip, oňa _____ manat möçberde jerime bellemeli.

Salgyt edarasynyň başlygy (orunbasary):

M.ýe. _____

(goly)

_____ (familiýasy, ady, atasynyň ady)

_____ (goly)

_____ (jogapkärçilige çekileniň familiýasy, ady, atasynyň ady)

_____ (Kararyň alnan senesi)

Bellik

_____ (administratiw hukuk bozulmany eden karara gol çekmekden boýun gaçyrsa, bu barada kararda bellik edilýär.)

Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň 577-nji maddasyna laýyklykda, jerimäni hukuk bozujy özüne jerime salnandygy hakyndaky kararyň gowşurylan gününden beýläk otuz günden gijä goýman tölemelidir, eger jerime bellenen möhletde tölenilmese, onda salynan jerimäniň möçberiniň möhletini geçiren her gün üçin 0,5 göterim artdyrylýanlygy we 553-554-nji maddalara laýyklykda karara şikäyat etmek möhletleri we tertibi barada tanyşdyryldy. Türkmenistanyň Administratiw hukuk bozulmalary hakynda kodeksiniň 555-nji maddasyna laýyklykda, administratiw hukuk bozulmalar hakynda karar şikäyat etmek üçin bellenen möhletiniň tamamlanmagy bilen güýje girýär.

Karary aldym

_____ (goly)

_____ (familiýasy, ady we atasynyň ady)

“___” _____ 20__ ýyl

Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň administratiw hukuk bozulmalary baradaky işlere seretmeginiň Tertibine 3-nji goşundy

**ADMINISTRATIW HUKUK BOZULMA HAKYNDÄ TESWIRNAMA
DÜZMÄGE HUKUGY BOLAN WEZIPELI ADAMLARYŇ
SANAWY**

Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrliginiň Salgyt müdiriýetiniň we ýerli salgyt edaralarynyň:
baş salgyt inspektorlary;
uly salgyt inspektorlary;
salgyt inspektorlary;
1-nji derejeli hünärmenleri.